

nje svojega naroda: jezik njegov in živo plamtečo ljubezen do njega, da bomo imeli v njem oporo in pobudo, vir vere in krepke volje!

Glejmo, kako se navdušujejo naši bratje Hrvati k ljubezni do lastnega maternega jezika! List „Primorske Novine“, ki izhaja v Sušaku, piše: „Narod, ki hoče biti narod, mora najprej poznati samega sebe in svojo narodnost, ki se v prvi vrsti očituje v jeziku. Jezik je duh naroda. Dokler živi jezik, živi tudi narod sam. Neki znameniti junak je rekel: Samo jezik razsvetljuje enobarvno karto vesoljnosti, samo po njem zasevajo zvezde, nastajajo ozvezdja v brezskrajnem sosvetju! In slavni hrvatski pesnik Preradović peva:

Po njem tebe svijet poznaje živa

Na njem ti se budućnost osniva...

Pospremimo malo življenje nas samih, življenje našega jezika, naše narodnosti!

Cela stoletja smo se borili; vodili smo težke borbe, ali naše največje svetinje, ki nas veže s spominom naših dedov, ki ga bomo menda znali ceniti in spoštovati za vse veke, našega lepega jezika, tega nam ni mogel nikdo oteči. Kajti, kar odzvanja v uho v materinem jeziku, kar gre od srca k sreči, kar je utrjeno po zakonu narave: to se najmočnejše prijemlje srca, to raste najhitreje, zadobiva najlažji koren in donaja najlepši sad.

In naš jezik je bogat in krasan, krepak in milozvočen. V njem istotako lepo grmimo silne krvave bojne pesmi, slavimo junaštva naših prednikov, kakor pevamo tudi sladke narodne pesmi.

In da ni v tem našem jeziku napisanega nič drugega, nego tisto nešteto naših narodnih pesmi in rekov, zaslužil bi, da se ponasmo z njim, da ga ljubimo in čuvamo kot zemljo v svojem očesu. Jezik je ogledalo našega naroda, je knjiga, iz katere čitamo svojo prošlost. To je duh — nas samih! Naše narodne pesmi in reki so polni zlata in dragih kamenj, ali vsem nam bo treba še dolgo kopati in se znojiti, da napravimo to kamenje v popolno našo imovino. Basni, pripovedke, pesmi, pregovori je ustvaril narodni duh, vse to je živa slika našega naroda samega. Vsak teh izrekov je izraz globokih misli in jakih čustev. Večina njih krije v sebi cel svet misli.

In zato je imel popolnoma prav naš velikan biskup Strossmayer, ko je rekel: „O sladki moj materinski glas! Ti si mi tako lep, da je lepši od tebe samo Bog, ki te je ustvaril in krasnejši samo narod, ki te je ohranil. Kolikor bolj so te došleci prezirali, toliko milejši si mi bil!“

Ali, priznati je treba, da smo mi v tem mnogo grešili in da grešimo še danes. Bilo je časov, ko naši otroci niti v šoli niso smeli govoriti v svojem materinem jeziku.

Nikdo ne more imeti nič proti temu, da naše otroke puščamo učiti se tudi tujih jezikov. Nasprotno: to tudi moramo, ker človek velja tem več, kolikor več zna. Ali kakaj naj bi dajali tujemu jeziku prvenstvo? Materini jezik je najnedolžnejše modroslovje in najprikladnejša vezba za otroka. Neki vzgojitelj je rekel: „Kdor želi, da se mu otrok popre! nauči tujega jezika, nego pa materinega, ta dela istotako kot tisti, ki hoče, da se mu otrok nauči poprej jahati, nego pa hoditi!“

Čuvajmo torej svoj jezik kot največjo svojo svetinjo! Ne dopuščajmo, da bi se nam otroci odnaroževali in odtujevali! Jezik je duh človeka, a ta duh človeka zadobiva svoj pravi značaj v solah. Ne dajajte otrok v tuje šole! „Ni pravega sinu v tistem, ki se na materin glas odziva s tujim glasom.“

Sodnik mi je nedolžnost čisto verjel, ko sem mu pobulil pod nos dobro shranjeno pobotnico o potrjeno plačnem vinu in jedilih. Bil sem prost pred sodnim stolcem, a ne po vesti, ki me je odslej priklepala z očitki nekaj tednov na zatožni klopi. Pa — zazibal in uspaval sem jo z izgovorom: V vojnem času pač ni nikdo dolžan, da bi ovajal samega sebe — radi hlači! Ta poziv pred mejo pravice je bil prvi krepilec, ki me je lopnil po sreči in vesti radi krivično prisvojenega blaga.

Meseca junija 15. leta smo se po predoru ruske boje pri Kolomeji odpeljali na tovornih avtomobilih na pomoč desnemu krilu severno od Černovic. Izložili so nas v bukovinski vasi Pohorlovo, kjer so nas čakala nadaljna povelja.

Drugo noč po prihodu so nam zaukazali plaziti se do Dnjestra v vas Mitke in od tamkaj prepoditi kozake, ki so noč in dan vznemirjali našo bojno črto.

V trdi noči smo se smukali iz Pohorlova po cesti skozi vas Okno do Dnjestra. Seve, plazili smo se ob cestnih jarkih, da bi nas sovražnik ne zapazil in požegnal z artilerijo.

Preko naših glav so neprestano brenčale puščne kroglice kot roji sršenov in jaz sem takoj pogočil: to niso kozaki, ampak nekaj polkov ruske pehote. Naše postojanke so bile ob cesti pred vasjo Mitken in zasedene od huzarjev.

Ob kakih dveh ponoči sta skušala dva bataljona našega polka prodreti v omenjeno vas, a je neuspešno hotela, da so trčili med potjo z Rusi, ki so bili namenjeni napasti naše postojanke. Bataljona

som.“ Izročimo deci kot najlepši spomin in dedščino svoj materin jezik. Učimo otroke, da je jezik svetinja naroda. Kajti: dokler živi jezik, bomo živeli tudi mi kot narod.

Naše žrtve za domovino.

Žalostno poročilo smo prejeli dne 25. februarja, da je za cesarja in domovino dal svoje življenje mladenič Franc Stebih, zvest ud Marijine družbe pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. Rajni je svojčas opravljal službo cerkovnika. Bil je vzoren mladenič, star 20 let. Smrtno rano je dobil dne 6. oktobra, zadaj v glavo. Umrli je v bolnišnici Prosek pri Trstu dne 15. oktobra. Za njim se je posebno solzilo oko njegove matere. Drugi sin se nahaja na južno-zahodni fronti.

Dobili smo žalostno poročilo, da je padel, od sovražne granate zadet, Anton Kozole iz rajhenburske župnije ob Savi. Bil je v najlepšem cvetu svoje mladosti, star se je 22 let. Zapustil je svoje domače, očeta na bojnem polju, mater s sestro na svojem rojstnem domu in drugo sestro v samostanu na Dunaju. Blagor mu, ki se spočije, na vojni zemlji v Bogu spi; lepše solnce njemu sije, lepša zarja rumeni.

V spomin domovinskim žrtvam iz Veržaja: Naš trg šteje dosedaj 12 padlih in 5 vjetih vojakov. Imena padlih so: Gajsar Alojz, Kofnik Franc, Kolnik Anton, Gabere Mihael, Seršen Anton, Sonaja Alojz, Sonaja Franc, Čuk Franc, Zvare Franc Zvare Anton, Senčar Mihael, Košar Alojz. V vjetništvu se nahajajo: Seršen Alojz, Osterc Franc, Sonaja Ant., Zelenko Ivan, Koroša Andrej. Pogreša se: Kupljen Alojz. Danes, ko čitamo te vrste, lahko mirno trdimo, da se je število posameznih žrtv zvišalo, vendar so še nam vse tačas še neznane. Roka mi trepe, oči se mi orose in zatemni se mi pred očmi ob uri, ko pišem te vrste mojim ljubim odzivnim rojakom. Med njimi najdem toliko nekdanjih součencev in otroških soigralcev. Kdaj, kdaj bi si domneval ob onih krasnih mlajših dneh, ko smo se lovili, krogle odbijali in otroške vojske vodili po zelenih tratah na Glavnem trgu v Veržaju, da bom tako zgodaj ob Vaših grobovih imel beležiti te spominske vrstice? Veliko žrtve je dal primeroma majhen trg Veržaj domovini, katero pač ljubi že s starodavnim in staroslavim domoljubjem. Že izza časa krutih Krucev si je spletel nevenljiv venec junaštva in vrlin: kri istočasnih veržajskih junakov napaja dandanes njihov tržanski naraščaj, ki vije ob teh grozopolnih časih okoli stare, razstreljene zastave nekdanjih brembovcev nove lovorje.

In zdi se mi,
Da stari se odpirajo grobovi,
Iz njih vodlin
V oklepih stari vstajajo rodovi,
Na vrhu njim
Junaka dva: Copora in Ropoša.
A ob pogledu teh brezkončnih bojov
Ter ob gomilah tolikih mladih rojev
In ob razpokli zemlji, ki polne jo le solze
Nazaj v globine večnega miru se utope.

Padlim v večni mir in nevenljiv spomin, preostalim prizadetim pa v tolažilo zapisal Misko Vauda.

Iz italijanskega bojišča je prišlo ob Božiču žalostno poročilo, da je našel v daljni tujini na sovra-

zni zemlji severno od mesta Asiago smrt za domovino Janez Fürbas, ugledni posestnik v Moškanih pri Ptuj. Bil je še le v 40. letu svoje starosti. Nekdaj je služil tri leta pri dragoncih, a zdaj v svetovni vojski je kot stražmojster na konju prejahal celo Galicijo; bil je pridelen tedaj neki trenski koloni. Ko se je začela vojska z verolomnim Lahom, moral je z nekim municijskim oddelkom na italijansko bojišče in tam je našel prerano smrt najbrž pri neki razstrelbi. Človek ne ve, kje ga čaka bela žena s koso. Ko je bil zadnjikrat na dopustu, se je težko ločil od svojih dragih, kakor bi bil slutil, kaj ga čaka v tujini. Za njim žaluje neotolažljiva žena in 3 majhni otročiči. Rajni je bil od vseh v občini ljubljnjen in spoštovan; tudi požarna bramba je izgubila delavnega tovariša. Bil je tudi blag prijatelj svojim vojnim tovarišem. Kako lepo pišejo o njem domovnjegovim znanec! Bil je skrben, marljiv gospodar in zaradi svojega ljubeznivega obnašanja je užival pri vseh spoštovanju.

Pri Sv. Rupertu v Slov. gor. je bil dne 26. februarja imeli slovesno mrtvaško opravilo za mladeničem-vojakom Francem Muršec iz Nadbišeca. Padel je na italijanskem bojišču od šrapnela zadet. Rajni je bil pravi vzor krščanskega mladeniča in priden ud pevskega zbora, kjer smo občasno dobili njegov srebrnočisti glas. „Ah, zdaj pa nikdar več! Dve leti je zdržal na fronti vedno čil in zdrav, zadnji čas je dobil v oskrbo častnika in v svoji prijetni šaljivosti je rad rekel: „Zdaj pa sem že avanziral do sluge.“ Njegov gospod, ki je junaško smrt oznanil domu, je zapisal prošnjo umirajočega Francja: „Prosim, gospod, izročite mojim domačim zadnje pozdrave!“ Blagi, nepozabni France! Bog Ti večni pokoj daj, večna luč Ti sveti naj, v miru zdaj počivaj, sveti raj uživaj!

Invalid Dominik Gornik nam piše: Iz ruskega vjetništva sem se po izmenjavi vrnil na svoj dom Spodnje Hlapje, župnija Sv. Jakob v Sl. gor. Vest mi ne da miru, da ne bi izvršil naročila Petra Prebila, ki je bil z menoj v vjetništvu. Lani v juniju sem bil izmenjan kot invalid. Izročiti bi moral staršem Prebila razne pisarije, pa nisem mogel, ker so mi na meji vse odvzeli in pobrali, tudi naslove od tovarišev. Zato pa hočem v „Slovenskem Gospodarju“, ki je znan in razširjen po vsej veliki Sloveniji, nekatere reči opisati: Peter Prebil je bil dve leti v Ameriki. Leta 1914, meseca maja, je dobil od doma veselo poročilo, da bo njegov brat imel slovesno novo sv. mašo. Peter se je vrnil iz Amerike. Takrat je pa izbruhnila svetovna vojska. Tudi on je šel k 17. pešpolku in se je vojskoval na ruskem bojišču, kjer je bil zadet od granate. Nezvestnega so vjeli ruski vojaki. Jaz sem se pripeljal od turške meje kot vjetnik v Omsk v Sibiriji, kjer sva se s Petrom našla in postala najboljša prijatelja. Eno leto sva bila skupaj v bolnišnici. Začetkom leta 1915 se mu je rana zacelila, a nato so ga operirali na vratu. Tudi to se je posrečilo. Božast ga je pa tako nadlegovala, da ga je na teden po tri- do štirikrat vrglo. Kolikokrat sem ga rešil, da ni obležal. Revez je imel hudo trpljenje; klical me je po noči, ko ga je bolezen napadla. Kmalu nato mi je povedal, da bo tudi smel iti domov. Naročil mi je, naj to povem njegovim staršem. Nato se je preselil v drugo bolnišnico. Nekaj časa sem še dobival poročila od njega. Kar naenkrat pa mi je povedal neki Nemec, da je Peter Prebil umrl. Pravi: „Klical Te je še po imenu, potem je pa izdihnil.“ Vseposod smo ga radi imeli, a tudi Bog ga je ljubil in poklical v boljšo domovino.

je mučno bolela. Bila je še cela, a otekla velika kot svinjski pisker. Zbral sem vso preostalo pamet, ter dognal, da nisem v vjetništvu, ampak prav med našimi v kmetijski bajti.

Tovariši so mi dopovedovali, da sem jo tedaj izkupil samo jaz, ker je poskakalo le par Rusov s sovražnimi nameni v cestni jarek, med tem ko so se drugi po žitu razkropili podali.

Zdravnik mi je še omenil, da sem v ometici vedno hiralant o hlačah in Mikeš Ferencu. Se v omedlevici so me podile nesrečne hlače, gotovo, ker sem jim hotel izpuliti zadnji spomin baronskega lastnika. Parajkel usode me je tokrat pošteno ošvrknil po glavi, kjer se mi je rodil prvič pohlep po prilastitvi tujega blaga. Nekaj galske vode mi je izpuhtelo na butici, predno je usahnila v prvotno, naravno velikost. Izlival sem se sčasoma s pomočjo vodnega ozdravila, brez bolnice. Pobjeljanje radi preskoka 7. božje zapovedi sem odlagal od dne do dne. Od hlače se pač nisem mogel ločiti, ker so še bile tako lepe, in so še imele vedno one zapeljivo-prikupljive knofke ob kolenih.

Kmalu zatem, ko sem si uravnal glavo v človeško velikost, je bil odposlan eden naših bataljonov daleč iz Bukovine v Galicijo ob Dnjester. Moštvo je oddrčalo v tovornih avtomobilih na odkazano mesto; jaz pa sem moral za njimi smukati po cesti na vozeh živež in prtljago. Presneto nevarna je bila ta vožnja, ker so Rusi obstreljevali na mestih cesto in te sem se moral držati radi deževja. Dolga je bila ta vožnja in skrbno sem pazil, da sem se izmuzal brez izgub in poškodb. Celi dan in v noč do 11. ure smo drčali v kratkih odmorih.

Dospeli smo do malega vaškega pokopališča v Serafinah.

(Dalje prihodnjim.)

V divizijski bolnišnici nekje na tirolski fronti je umrl po enem letu svoje vojaške službe v najljubši moški dobi na svoji bolezni dne 17. decembra l. 1916 Matija Zidarič, rojen v dobri, ugledni hiši Zidaričev na Humu pri Ormožu, sedaj vzoren gospodar v Središču. Mir je ljubil, to je bilo v njegovem prikupljivem značaju; v večni mir, upamo, je Bog vzel iz te dežele nemira njegovo blago dušo. Spaval mirno v tuji zemlji, daleč tam v severni Italiji, in čakaj, da započne angelska trobenta!

V ruskem vjetništvu je dne 8. aprila 1916 umrl pošten 33letni mladenič Peter Stuber, doma iz Kosačkov pri Mariboru. Slučaj je nanesel, da sta bila z mlajšim bratom Francetom skupaj v vjetništvu. Vjet je bil dne 25. marca 1915. V zadnjem letu je še prosil domače, naj molijo pri Materi Božji, da bi izprosila skorajšnji mir in srečno vrnitev nesrečnih vjetnikov.

Iz bojišča nam pišejo: Žalostno vest Vam poročam, da je Vaš zvest naročnik Feliks Raute dne 17. februarja bil zadet od sovražne krogle v srce in je takoj izdihnil. Vsi smo ga imeli radi, ker je bil vrli slovenski mož. Pozdrav vsem naročnikom od Ivana Severa.

Nedavno je na tirolski fronti laška krogla uničila mlado življenje črnovojniku Ivanu Slakan, doma od Sv. Jurija pod Taborom. Rajni, ki je bil star komaj 21 let, je bil odlikovan s srebrno kolajno II. vrste. Bil je krasen in postaven fant; držalo se ga tudi mnoge duševne vrline. Dne 25. februarja se je patrolja 5 mož plazila proti sovražni postojanki. Trečja je ob sovražno patroljo smukala, ki je stela 30 mož. Naši so se krepko branili in s pomočjo bližnjih prednjih straž sovražnika razkropili. Pri tem je zadela sovražna krogla Slakana tako nesrečno, da je bil v nekaj trenutkih mrtev. Vsi tovariši obžalujemo njegovo smrt in upamo, da je njegova duša splavala v lepše, boljše življenje. V imenu njegovih tovarišev pošilja prisrčne pozdrave Ivan Zajšek.

Siročja vas pri Ljutomeru. Žalostna novica nas je vse vaščane in domače globoko potrla in ranila srca, ko smo dobili žalostno poročilo, da je dne 14. septembra 1916 dal življenje za dom in cesar, četovodja Tomaž Kosar na južnem bojišču pri Soči. Zadet je bil od sovražne italijanske granate. Rajni junak je bil star 39 let ter skrben in varčen gospodar. Kot izurjen kolarški mojster je bil daleč okoli na dobrem glasu ter priljubljen od vseh sosedov in znancev. Res hud udarec je za plakajočo ženo in dva nepreskrbljena otročiča, ki globoko žalujeta za svojim dragim in skrbnim očetom.

Dobili smo žalostno poročilo, da je dne 18. februarja padel pri Gorici junaške smrti 19letni Gregor Podvršnik, zadet v glavo od sovražne mine. Bil je edini sin in tolažba matere, doma iz Koprivnice pri Framu.

Vsem padlim slovenskim junakom naj bo lahka zemlja!

Kaj bo z mirom?

Vojna besnost se je razpalila na vseh frontah. Povsod se govori o bodočih ofenzivah. A dasiravno so vse armade pripravljene na odločilne bitke, vendar se opaža skoro vsepovsod, da se je že cel svet naveličal sedanje vojske.

V Rusiji ljudstvo burno zahteva kruha in miru. Zadnje dni preteklega tedna so nastali v Petrogradu silni nemiri radi pomanjkanja živil. Samo nedeljo, dne 11. t. m., je bilo pri nemirih v Petrogradu ubitih 300 do 400 ljudi. Mirovna struja pridobiva na Ruskem vedno več pristašev. V dumi (državni zbornici) so stranke, ki so za mir, dobile tako moč, da je vlada zbornično zasedanje dne 11. t. m. nenadoma ukinila. Poslanec Purišijevič je rekel dne 10. t. m. med drugim, da postaja stranka, ki je za posebej mir z Avstrijo in Nemčijo, vsak dan večja.

V Italiji ljudstvo vedno glasneje zahteva mir. V Florenci in Genovi so imeli socialisti v družbi z drugimi prijatelji miru v nedeljo, dne 11. marca, zborovanja, na katerih so nameravali govoriti o potrebi miru. Vlada je dala shode razgnati. Angleški list „Times“ poroča, da nameravajo v italijanski zbornici pristaši bivšega ministra Giolittija, katoliški poslanci in socialisti spraviti v razpravo predložitelj Italija svojo politiko tako uravna, da se bo čimprej sklenil mir. Mirovna struja baje šteje blizu 100 poslancev. Poslanec Ferri je dne 6. t. m. v zbornici glasno zaklical, da je Italija storila največjo neumnost, ko se je pridružila četverporazumovi pogodbi, da ne sme skleniti posebej miru.

V Franciji in Angliji je še razpoloženje za mir zelo v ozadju. Zadnji čas se vsaj ni opazilo kakega večjega dogodka v prilog miru. Na pariškem vseučilišču je bilo dne 7. t. m. veliko zborovanje, na katerem je minister Viviani izjavil, da Francija z Nemčijo ne sklepa prej miru, dokler ne bo Nemčija tepena in dokler se ne vrne Franciji Aljaško-Lotarinško, dokler se ne da Belgiji, Srbiji, Crngoriji in Rumuniji popolne neodvisnosti. Gotovo tlači vlada v teh deželah ljudstvo tako, da ne sme govoriti o miru.

Severna Amerika, ki je po svojem predsedniku Wilsonu dosedaj igrala vlogo mešetarja

za mir, je, kar se tiče ljudskega razpoloženja, zelo močno razdvojena. A soditi po najnovejših dogodkih, je večina ameriškega ljudstva za vojsko, vendar tudi struja za mir je močna. Dne 18. marca, ko je sklican kongres, se bo menda odločilo, ali bo Amerika za nadaljevanje in razširjenje vojske, ali pa bo pospešila mirovno gibanje.

Iz nepristranskih držav so glasovi gibanju, ki bi naj vplivalo na skorajšnji konec vojske, zelo redki.

Kdaj nastopi Amerika?

Do danes so Severnoameriške zvezne države le samo z Nemčijo pretrgale diplomatske zveze, z Avstrijo, Bolgarijo in Turčijo še ne. Nemčiji še vojske tudi niso napovedale. Toda po splošnem mnenju se to ne zgodi le zaradi tega ne, ker še Amerika ni dovolj pripravljena. Kakor hitro bo pripravljena, bo pretrgala z vsemi zveze ter vsem napovedala vojsko. Tako stojimo pred žalostnim dejstvom, da se vojska še vedno bolj širi, namesto da bi se zoževala in pojemala.

Dokazano je, da se je Nemčija res trudila, in se še trudi, da bi dobila Mehiko na svojo stran proti Severni Ameriki. Kakor smo že zadnjič poročali, je pa prišla poslanica Nemčije Mehiki v roke Wilsonu. Dognalo se tudi je, da je zgradila Nemčija v Mehiki in Severni Ameriki več močnih brezžičnih brezovnih postaj, ki obveščajo nemške P-čolne, kdaj odpluje kaka četverporazumova ali ameriška ladja v Evropo. Položaj med Mehiko in Severno Ameriko je precej napet.

Severnoameriške države se zelo trudijo, da bi tudi južnoameriške države pridobile za boj proti našim osrednjim državam. V poštev pridejo pred vsem Argentinijska, Braziljska in Čile. Ker so vse v prostozidarskih krempljih, ni izključeno, da bodo potegnile s prostozidarji, četudi na škodo svojih ljudstev.

Tudi Kitajska se giba proti nam. Po državi je veliko hujskanje, da se postavi Kitajska ob stran četverporazuma. Hujskači so seveda plačani. Kitajska sicer ne bo zabelila četverporazumovega zela, toda Rusija bi dobivala preko Kitajske lahko vojno gradivo, ker je po morju dobivanje vsled podmorskih čolnov zelo nevarno. Tako celi svet postaja še vedno bolj nor, namesto da bi se trudil za mir med dosedanjimi nasprotniki.

Turška bojišča.

Že zadnjič smo poročali, da so Angleži zasedli v Mezopotamiji mesto Kut-el-Amara ob reki Tigrisu, in da z veliko silo prodirajo v smeri proti Bagdadu. Po vročih bojih južno od Bagdada se je Angležem posrečilo dne 11. marca vkorakati v staroslavno mesto Bagdad. Od severa pa prodirajo Rusi tudi proti Bagdadu. Tudi Rusom se je posrečilo zavzeti razen mesta Hamadan, o čemur smo že zadnjič poročali, še štiri druga važna mesta v severozahodnem delu Perzije. — Na ostalih turških bojiščih nobenih važnejših vojnih dogodkov.

Angleži zasedli Bagdad

Iz Londona se uradno poroča, da so Angleži dne 11. marca zasedli mesto Bagdad. Bagdad je staroslavno mesto v Mezopotamiji ob reki Tigris in šteje 220.000 prebivalcev, je torej eno največjih mest v turškem cesarstvu. Bagdad je bil v 10. in 11. veku po Kr. r. sedež turških sultanov in je štel 2.000.000 prebivalcev. Mesto obdaja staro, visoko, sedaj večinoma razpadlo zidovje, ki priča o nekdanji slavi preteklosti tega mesta. Bagdad leži v rodovitni dolini rek Eufrat in Tigris, približno 70 km severno od mesta Hilleh, kjer se nahajajo razvaline nekdanjega staroslavne mesta Babilon. Bagdad je važno križišče cest in v trgovinskem oziru eno najvažnejših mest v Turčiji. Večji del železnice, ki bi naj vezala Malo Azijo—Bagdad s Perzijskim zalivom, je že dograjen. V Bagdadu je 100 turških molin, 5 katoliških cerkva in sedež katoliškega nadškofa.

Rusi zasedli pet perzijskih mest.

Iz Teherana, glavnega mesta Perzije, se poroča: Ruski poslanik je naznanil perzijskemu ministrskemu predsedniku, da so ruske čete zasedle pet severozahodnih perzijskih mest, med temi važna mesta Hamadan, Bidjar in Kengavar.

Na drugih bojiščih.

Italijansko bojišče.

Na Krasu in v Vipavski dolini so se razvili že zadnje dni preteklega tedna prav živahni artilerijski boji in napadi z minami. Dne 12. marca so naši pri Kostanjevici na Krasu odbili napad močnih italijanskih čet na naše postojanke. Na tirolski fronti se vrstijo posamezni spopadi prednjih čet. Naši so na gori Cima di Boche južno od doline San Pelegrino dne 9. marca vdrl skozi predore, napravljene skozi

sneg, v sovražne postojanke in vjeli 31 mož. — Pri Gorici je naša artilerija dne 9. t. m. sestrelila velik italijanski zrakoplov. Laški letalci so dne 10. marca metali bombe na Trst in druga primorska mesta.

Rusko bojišče.

Rusi se zelo trudijo, da bi na črti od Tatarskega prelaza v Galiciji do moldavskega mesta Oena prebili našo fronto in udrli na Ogrsko. V ta namen so zbrali v ozadju omenjene črte velike množine vojske. Sedaj se baje samo čakajo na ugoden trenutek, da udarijo. Naši jim močno mešajo štrane. Tako smo jim dne 8. t. m. z naskokom odvzeli važno obmejno višino Magyaroš, ki leži vzhodno od sedmograškega mesta Čik-Sereda. Tudi na ostali fronti, n. pr. ob železnici Zločov—Tarnopol smo dosegli lepe vspehe in smo dne 12. marca vjeli nad 300 Rusov.

Rumunsko bojišče.

Pri moldavskem mestu Oena smo dne 9. t. m. odvzeli Rumunom tri višinske postojanke. Ob Seretu večinoma mir. Ob Donavi se ponavlja obojestranski artilerijski ogenj. Rusi so spravili v izliv Donave 2 P-čolna, ki sta potopila nekaj prevoznih parnikov.

Francosko bojišče.

Vsled ugodnejšega vremena živahni boji v Flandriji, v Šampanji ter ob obeh bregovih reke Moeze. Angleško časopisje piše, da se vrše na francoskem bojišču velikanske priprave, ki so že dokončane, pariški listi pa pišejo, da se nahajamo na francoskem bojišču pred velikimi in odločilnimi dogodki.

Macedonsko bojišče.

Na macedonskem bojišču so na ozkem ozemlju med jezeroma Ohrida in Prespa napadli močni francoski oddelki naše postojanke, toda brezuspešno. Na ostalem delu fronte običajni topovski ogenj.

Albansko bojišče.

Na albanskem bojišču je napadel oddelek naših letal italijanske vojaške naprave v Valoni z vidnim vspohom ter povzročil velike požare.

Razne politične vesti.

Na Dunaju je imelo dne 7. marca predsedstvo Hrvatsko-slovenskega kluba skupno sejo s Češko zvezo, v kateri so združeni vsi Čehi. Dognalo se je, da vlada v vseh sedaj perečih političnih vprašanjih med Čehi, Hrvati in Slovenci popolno sporazumljenje. Hrvatsko-slovenski klub je nato objavil tole izjavo: Predsedstvo kluba je prepričano, da bi rešitev notranje-političnih vprašanj brez sodelovanja narodov, kojih življenjski interesi zahtevajo močno stališče monarhije med državami srednje Evrope in notranjo ojačenje celokupne monarhije, na obe strani imela kot nasledek naravnost nasprotni učinek. Zaradi tega je nujno potrebno, da se skliče državni zbor ter da se uspešno rešijo narodnopolitična, kakor tudi vprašanja, ki omogočujejo vstrajanje narodov, n. pr. prehranjevalno vprašanje in skrbstvena vprašanja, ki jih razmotriva vlada, ob enem z vprašanjem o povračilu za vojne poškodbe in oskrbi za begunce. Tudi glede na priprave prehoda v mirovno gospodarstvo je neobhodno potrebno sklicanje državnega zbora. Dne 9. t. m. je bilo klubovo predsedstvo sprejeto od ministrskega predsednika grofa Klam-Martinitica, kateremu je raztomailo želje Hrvatov in Slovencev. Mi si ne želimo sedaj, kakor nemške stranke, novih narodnopolitičnih bojev, ampak da pošteno preživimo svoje vojaštvo in sebe in da po zmagonosni vojski pridemo kmalu do rednih mirnih razmer.

Znano je, da Poljaki v sruču nočejo ločitve Galicije od ostale Avstrije, posebno sedaj ne, ko bo treba celo Galicijo vsled vojnih poškodb nanovo popraviti in zgraditi. Sedaj so izdelali in objavili načrt za ločitev Galicije od ostale Avstrije, kakor si jo oni mislijo. Vse hočejo imeti samostojno: šolstvo, sodstvo, politično upravo, le finance še hočejo imeti z nami skupno. Nemške stranke, ki vedno govorijo Poljakom zaradi ločitve na srce, so osupnile, ko so videle ta program.

Nemški krščanski socialisti so odpovedali pokorščino nacionalverbandu, s katerim so dosedaj skupno zahtevali, da se sme državni zbor sklicati le, če se prej zakonito določi nadvlada Nemcev v Avstriji nad drugimi narodi. Dne 7. t. m. je imel krščansko-socialni klub sejo na Dunaju, v kateri niso bili samo gospodje navzoči, ampak tudi kmetje, ki so povedali, da imajo nemški kmetje zdaj vse druge skrbi, nego služiti druge narode ob steno. — Klub se je izrekel brezpogojno za sklicanje parlamenta.

Bivši deželni glavar kranjski Oton pl. Detele je dne 13. marca na svojem gradu pri Skofljoki umrl. Pripadal je k stari Slovenski Ljudski Stranki, kateri je cel čas svojega političnega delovanja zvesto in nesebično služil.

V Zagrebu je dne 10. marca umrl predsednik starčevičanske stranke pravo. dr. Mile Starčevič, odvetnik in narodni zastopnik v hrvatskem sa-